

POLNOST PRAZNINE

9. Državna tematska razstava

Loški muzej Škofja Loka

12. 6.–6. 10. 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

73/77(497.4)(083.824)

POLNOST praznine : 9. državna tematska razstava 2024 / [urednica Monika Ivančič Fajfar ;
spremna beseda Robert Lozar ; fotografije Janez Zalaznik]. - Ljubljana : Javni sklad RS za kulturne
dejavnosti, 2024

ISBN 978-961-7152-78-4

COBISS.SI-ID 195444739

Ustvarjalnost napolnjuje prostor

Z uvedbo državnih tematskih razstav leta 2007 smo si na Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti zadali ambiciozne cilje: poleg spodbujanja raznolikosti in kakovosti želimo likovni ustvarjalnosti odpirati vselej nove in nove miselne prostore. Zato z razpisi izvornih, ne preveč enostavnih, a ustvarjalno vznemirljivih in dražljivih tem ljubiteljske likovnike spodbujamo, da se sprašujejo, raziskujejo, odpirajo vrata v neodkrite svetove, se podajajo v neznane pokrajine. Tema »polnost praznine« je odpirala vprašanje likovnega prostora kot enega od osnovnih elementov likovne umetnosti. Ustvarjalci naj bi znotraj likovnega dela raziskovali razmerje med ospredjem in ozadjem, med glavnim motivom in okoljem, ki ga obdaja, med pozitivnim in negativnim prostorom, med polno materijo in praznino. Praznina je bila zamišljena kot element, napolnjen s pomenom, energijo in likovno kvaliteto, ki prispeva k izpovedi celotne kompozicije in hkrati soustvarja prostor likovnega dela.

Projekt tematskih razstav je večplasten in kompleksen, zato poteka biennialno. V letu 2023 smo ob razpisu teme izdali istoimenski priročnik, organizirali izobraževanja in s pomočjo mreže območnih izpostav spodbujali k ustvarjanju. V septembru, oktobru in novembru smo organizirali deset regijskih razstav, na katerih se je po izboru regijskih selektorjev predstavilo 254 ustvarjalcev. Državni selektor Robert Lozar je opravil ogled vseh postavitev ter na 9. državno tematsko razstavo, ki je na ogled med junijem in oktobrom 2024 v Loškem muzeju v Škofji Loki, uvrstil 48 del.

Tokratna postavitev je posebna, saj Loški muzej ni le omogočil razstavnega prostora, temveč je razstavo umestil širše, v programski koncept. Tako je na njihovo pobudo nastal projekt *Skupaj*, ki s tremi razstavami, spremljevalnim programom in spletnim arhivom predstavi delovanje JSKD na področju ljubiteljske kulture pa tudi njegov pomen za profesionalno kulturo in umetnost ter za družbo v celoti.

Seznam regijskih razstav

Koordinacija Celje

OI JSKD Žalec
Avla Doma II. slovenskega tabora Žalec
17.–30. 11. 2023
Regijski selektor: *Denis Senegačnik*

Koordinacija Dolenjska, Bela krajina in Posavje

OI JSKD Črnomelj
Cerkev sv. Duha
6. 10.–11. 11. 2023
Regijska selektorica: *Nataša Mirtič*

Koordinacija Gorenjska

OI JSKD Domžale
Galerija Domžale
25. 9.–6. 10. 2023
Regijska selektorica: *Anamarija Stibilj Šajn*

Koordinacija Južna Primorska

OI JSKD Ilirska Bistrica
Pavlovčeva galerija Ilirska Bistrica
6.–31. 10. 2023
Regijski selektor: *Dejan Mehmedović*

Prenos razstave: Kosovelov dom Sežana, 8.–26. 11. 2023; Sončna dvorana Izola, 30. 11.–18. 12. 2023; Galerija Krpanovega doma v Pivki, 22. 12. 2023–15. 1. 2024.

Koordinacija Koroška

OI JSKD Radlje ob Dravi
Galerija Knjižnice Radlje
5. 10.–4. 11. 2023

Regijska selektorica: *Metka Zupanič*

Koordinacija Maribor

OI JSKD Maribor
Razstavišče Karlinia Maribor
3. 10.–13. 11. 2023

Regijski selektor: *Mario Berdič*

Koordinacija Osrednja Slovenija

OI JSKD Ivančna Gorica
Muzej krščanstva na Slovenskem Stična
16. 11.–20. 12. 2023

Regijska selektorica: *Vida Slađana Mitrovič*

Koordinacija Pomurje

OI JSKD Lendava
Avla Gledališke in koncertne dvorane
Lendava
25. 11.–10. 12. 2023

Regijska selektorica: *Cvetka Hojnik*

Koordinacija Ptuj

OI JSKD Ptuj
Dvorec Sternthal Kidričevo
10. 10.–30. 11. 2023

Regijska selektorica: *Metka Zupanič*

Koordinacija Severna Primorska

OI JSKD Idrija
Galerija sv. Barbare Idrija
26. 10.–10. 11. 2023

Regijska selektorica: *Mateja Ocepek*

Ob razstavi *Polnost praznine* tako razstava *Mala Groharjeva kolonija skozi čas* prikazuje fotografsko in dokumentarno gradivo, izbor otroških del, kataloge, izbor časopisnih objav in pet videointervjujev o slikarski koloniji, ki je bila ustanovljena že leta 1968, od leta 1995 pa deluje pod okriljem Območne izpostave JSKD Škofja Loka. Na razstavi *Krog se je sklenil* pa se s svojimi deli predstavljajo Agata Pavlovec, Žiga Kariž in Zoran Kuzmanović – vsem je skupno, da so v osnovnošolskih letih sodelovali na *Mali Groharjevi slikarski koloniji*, kar je pomembno prispevalo k njihovi odločitvi za profesionalno umetniško pot.

V pričujočem katalogu so s spremno besedo Roberta Lozarja in z re-produkcijami predstavljena izbrana dela 9. državne tematske razstave *Polnost praznine*. Slike, risbe, fotografije, kipi, grafike, asemblaži in dela v kombiniranih tehnikah, ki so nastala kot odgovor na dani izziv, nazorno pokažejo, da tudi v polju ljubiteljske likovne ustvarjalnosti nastajajo izvirna in polnokrvna likovna dela. Ob njih se zavemo, da so pogosto pomembnejša od odgovorov – vprašanja sama. Da s povezovanjem, odprtostjo, radovednostjo, iskrivostjo in ustvarjalno zavzetostjo vsak na svoj način polnimo in bogatimo skupni prostor kulture.

Monika Ivančič Fajfar

*producentka za likovna dejavnost
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti*

Polnost praznine

Tema, ki je zaposlovala likovne ustvarjalke in ustvarjalce na tokratni državni razstavi, je bila sprožilec zanimivih raziskav, iskanj, analiz in na koncu seveda pisani zbirki zelo različnih likovnih rešitev in kreativnih dosežkov.

Likovnice in likovniki so se spoprijeli s temeljno nalogo, ki je pred vsakim ustvarjalcem, ko se sooči s prazno površino temeljnika – platna, papirja – ali s praznino prostora, ki ga kot kipar poskuša z nečim zapolniti. Praznina nas kot prostor obdaja z vseh strani, je nekakšen temelj vse naše izkušnje. Soočamo se z njo, jo dojemamo na različne načine, ki se včasih dotikajo meja možnega, paradoksalnega. Tako kot je prostor okoli nas lahko poln in se nam praznina zdi nasičena, polna, enako velja tudi za likovna dela. Likovni ustvarjalci morajo praznine v svojih delih, če mislijo resno, doumeti kot enakovredne oblikam, ki poseljujejo slikovno polje ali prostor, v katerem stojijo konkretni objekti, kipi. Oblike, ki prostor naseljujejo, ga hkrati določajo, saj prostora brez oblik ne moremo niti zaznati. Zato sta oba fenomena prepletena tudi v likovnem ustvarjanju, od začetne poteze s čopičem ali z risalom v slikovnem polju ali prve umestitve realnega objekta, kiparskega materiala v prostor, vse do zaključenega likovnega dela, v katerem mora celota odsevati usklajenost obeh dejavnikov.

Oblike in prostori se lahko v likovnih delih realizirajo v različnih pojavnih oblikah, od ploskovitih do bolj ali manj navidezno ali realno voluminoznih, v abstrahiranem, skoraj ploskovitem prostoru ali pa se ta prostor razpre v prepričljivo iluzijo globine ali v realen prostor. Oblike se lahko obnašajo kot polne in zapolnjujejo prostor, ki jih obdaja kot nekakšno ozadje, prizorišče dogajanja, lahko pa se ta odnos spremeni in se prostor pretvori v polnost, v obliko. Včasih ustvarjalci to dvoumnost še stopnjujejo in vnašajo v svoje delo dodatno kompozicijsko kompleksnost. Likovniki na pričujoči razstavi so izrabili vse te pojavnosti oblik in prostora in relacij med njima in se podali na zanimiva likovna potovanja.

Nekatera razstavljenjena dela se gibljejo v sferi mimetične reprodukcije vidnega, po širokem spektru postopnega približevanja ali oddaljevanja od natančne kopije vizualne stvarnosti. Avtorji in avtorice

tako v svojih delih izhajajo iz konkretne stvarnosti in vizualne fenomene prevajajo v likovno igro oblik in prostora.

Nina Elise Reiter se predstavlja s tihožitjem, v katerem s skoraj filigransko natančnostjo poustvari predmete na temnem ozadju, navpični pogled jedca na mizo. Krožnik s priborom, na katerem je predstavljena minimalistična jed, obdajajo potrošniški prigrizki. Tako kot na temnem ozadju lebdi polne oblike, kot bi jih obdajala črna praznina, se enako razmerje vzpostavi tudi med hrano na krožniku in prigrizki. Fotografija **Anžeja Habjana** je aranžirana postavitev, ki deluje kot tihožitje. Razmerje med polnim in praznim se vzpostavlja tako na likovnem nivoju, z odnosom med svetlim ozadjem in temnim osrednjim predmetom, risarsko intervencijo in zmečkanimi papirčki, kot tudi na simbolni ravni: avtor opozarja na problem obsedenosti z denarjem, ki pogosto prikriva duhovno praznino. V fotografiji **Nejca Jogana** se praznina velikega prostora, podstrešja, v katerem so razmetani opuščeni predmeti, na drugi strani, v oddaljenem kotičku, odpira v svetlobo dneva. Dialog med zunanostjo in notranostjo preglasi kontemplacija o minevanju, ki se uteleša v stolu, prevrnjenem in preluknjanem v ospredju. Fotografijo **Andreja Perka** zaznamuje izrazito nasprotje med praznino prostora, ki zaseda večino slikovnega polja, in paličasto temno strukturo vrat in ograje v spodnjem delu. Slednja je sicer kot oblika spredaj, vendar svetlo ozadje tudi zaradi svoje vizualne teksture – zrnatosti – rine v gledalca in vnaša dvoumnost in dinamiko odnosa med okvirjem-oknom in njegovo vsebino. Igro med ozadjem in obliko v svoji fotografiji izrablja tudi **Đurđica Jenček – Đuli**. Veduta mesta ob vodi, ki jo gledalec zre skozi luknjo kamnite ograje, se spremeni v nekakšno svetlo posodo, ki stopa pred temno okvirja. **Rosana Maček** v izčiščeni fotografiji, izseku sodobne arhitekture, prikaže temeljno nasprotje med zaprtostjo in odprtostjo prostora. Pogled po koncentrično usmerjenih rebrih potuje proti svetlobi, ki prodira skozi okroglo odprtino, ta pa ga s svojimi prekrizanimi nosilci ustavi in tako ustvari mučno napetost. V fotografiji **Jerneja Dolničarja** smo priča kontrastni dinamični igri svetlobe in sence, ki dvojnost globine in površine nadgrajuje v dramatičnih izmenjavah in prostorskih paradoksih: oblika je lahko luknja v prostoru in obratno: luknja se pretvori v obliko. Kompozicijo zaznamujeta silhueti obraza in vrvohodca, ki sta na videz poravnani v istem prostorskem planu. **Jasmina Čelan** v sliki kombinira mimetične in abstraktne elemente. Na sredinsko horizontalo so nanizani portreti, ki so najprej povsem abstrahirani, potem se proti desni

postopno pretvorijo v konkretne osebe in znova izginejo v znake, v praznino. Simbolika podobe jasno kaže na minevanje, na prehajanje posameznikov iz praznine v praznino. **Stanislava Vodopivec** je sliko kompozicijsko simetrično razdelila, na levi strani je postavila cvetoče drevo in na desno njegovo posušeno nasprotje. Globina prostora med obema skalama je izpolnjena z meglicami oblakov, se hkrati oddaljuje in približuje. **Romeo Štrakl** v akvarelu prikaže podobo manjšega kraja, ki izginja v belini nosilca, papirja. Oblike dreves in hiš se zgoščajo v sredini in vzpostavljajo melanholično vzdušje, spomin na čas, ki se izgublja v praznini.

Sledijo likovna dela, v katerih je abstrahiranost oblik in prostora izrazitejša in se ponekod skoraj povsem oddaljijo od referenc na stvarnost. Diptih **Barbare Štrakl Borlovan** zaznamujejo bele in črne horizontalne črte, s katerimi deloma prekrije mimetično naslikani ozadji sakralnih objektov na vzpetini nad krajem, ki se zrcalita v vodni površini. Črte obe sliki hkrati povezujeta, hkrati pa vnašata napetost med površino in podobo: motiv je sicer v globini, v ozadju, vendar lahko hkrati stopi v ospredje, pred črte in tako še poudari dvojnost nasprotja in enotnosti leve in desne strani diptiha. Slika **Slavka Toplaka** prikazuje velik prazen prostor, v katerem skozi sijoče mrežasto veliko okno uzremo abstrahiran mozaik mesta, ki je v dialogu z igro svetlobe na tleh v ospredju slike. Prostor je rahlo nagnjen, kar vnaša v kompozicijo dinamiko, ki jo avtor uravnoteži s temno zaveso na levi. Vrstijo se podvajanja temeljnega odnosa med okvirjem slike in podobo, med zunanjim svetom in notranjostjo prostora, v katerem je umeščen gledalec, hkrati pa sproščena slikarska poteza to igro priklene na površino platna. **Andreja Eržen** izhaja iz fotografske podobe, ki jo pretvori v likovno igro barvnih ploskev, ki se kljub direktni mimetični referenci skoraj osamosvoji in prevlada v slikovnem polju. Beline silijo v ospredje in hkrati tvorijo kompozicijsko ogrodje. Slika nima pomenskega središča, saj je pozornost razpršena po vsej površini in gledalca hkrati spodbuja, da te točke poišče sam. V sliki **Borisa Tkalčiča** se povsem običajni prizor stopnišča spremeni v dinamično igro belin in rjavih tonov. Ozadje podobe, ki ga vidimo med posameznimi stopnicami, se povezuje z belinami stopnic in okenskih okvirjev in ustvarja prostorske premene globine in površine, hkrati pa povezuje kompozicijo v celoto. Grafika **Jelene Dolenc** prikazuje risbo granatnega jabolka, umeščenega na abstrahirano ozadje, razdeljeno na dve horizontalni polovici. Zgornja je obarvana rdeče, spodnja pa ohranja belino nosilca in se povezuje z objektom. Koščki sadeža, ki naseljujejo spodnji del, v podobo vnašajo dinamiko in preprečujejo, da bi podobo dojeli kot preprost znak. Krajinski motiv se v sliki

Anke Kante spremeni v sproščeno izvedene lise, ki z izmeničnimi diagonalami in jasno razvidnim nebom v zgornji tretjini sicer sledijo naravni konfiguraciji, vendar podobo premikajo odločno v smer svobodne igre oblik in ozadja. Da je podoba vseeno močno zasidrana v konkretni pokrajini, priča tudi jasno izražena atmosfera, ki prežema celoto. V grafiki **Gerharda Mernika** celotno slikovno polje zaseda intenzivno utripanje belih črt, ki v krožnih ritmičnih gestah sledijo gosti vertikalni strukturi in skoraj prekrijejo temino nosilca. Slednje vseeno ne funkcionira zgolj kot ozadje, ampak ga gledalec na trenutke uzre kot nekakšne kosme oblik in se tako belina umakne nazaj. Za sliko **Simone Robin** je značilen močan dialog med naslikano mrežo geometričnih vzorcev in nalepljenimi modrimi in oranžnimi pravokotnimi oblikami, ki zaradi svoje izrazite materialnosti sicer stopajo v ospredje, vendar svetloba ozadja to dinamiko sprevača in podobo prostorsko povezuje. Podoba tako niha med vtisom prizora mestnega utripa in igro abstraktnih geometrijskih elementov. V diptihu **Darje Škrilec** gre za dialog podobne kompozicije z majhnimi odstopanji v formi in večjimi v barvi. Levi del je kontrastno izrazit, modri trak – izsek elipse – vzpostavlja jasen odnos med obliko in ozadjem, na desni pa se krog, ki je pomaknjen proti levi, staplja v oranžnem ozadju, ki prekriva celotno slikovno polje. V grafiki **Andreje Komočar** gre za kombinacijo mimetičnih in abstraktnih elementov, ki se hkrati povezujejo s prostorom, ki jih obkroža. Obe ptici v krožnem gibanju zapuščata izhodiščni pravokotni format in poseljujeta belino. Ta likovna igra jasno poudarja samo vsebino podobe. Linorez **Alenke Venišnik** prikazuje krožne gmote kamnov, ki s svojim nizanjem evocirajo obalo morja ali reke. Kompozicija je dinamična, asimetrična, kamen na levi spodaj uravnoteži gmoto na desni, hkrati pa v nedefiniranost beline vnaša občutek prostora, ospredja, belina zgoraj pa se umakne v ozadje. **Ruža Prahin** v svoji gosto tkani risbi ustvari krožno, abstrahirano obliko, ki povsem prevladuje v mračnem interierju, ki ga deloma osvetljuje okno na desni. Oblika raste iz sredine v eliptičnih silnicah in nakazuje tendenco, da se bo razširila onkraj robov formata. V sliki **Janeza Klavžarja** je kompozicija osredotočena na s sproščenimi potezami naslikan bel stol na abstrahiranem, geometrično razdeljenem ozadju. Stol je pomaknjen na levo, zato ga je avtor na desni uravnotežil z intenzivnim poljem oranžne barve, v katerem prepoznavamo fragmente figure, ki izginja, se raztaplja v barvi. **Branka Pirc** v grafiki kombinira temne in svetle, s črto obrobljene stilizirane figure, ki se postopno oddaljujejo v globino polja. Temni madeži vnašajo dramatičnost in temnačno vzdušje, celo tesnobo, hkrati pa kompozicijo zasidrajo okrog središčne vertikale trikotnika, ki

zamejuje figure. Za grafiko **Petre Kampl Petrin** je značilna igra med jasno zamejenimi oblikami, ki delujejo kot nekakšni znaki, in belino ozadja. Obliki na levi, ki sta postavljeni ena nad drugo, sta notranje strukturirani in ju povezujejo sorodni elementi znotraj njiju, z enako logiko pa se povežeta tudi s temnim krogom na desni. Za vse tri elemente se zdi, kot bi bili izrezani iz iste matrice in potem urejeni novo kompozicijo. V grafiki **Ljiljane Čuček** se odvija kompozicijska igra med polnimi in praznimi trikotnimi elementi. Beline, ki so izvedene z rezi v matrico in se nahajajo znotraj oblike, lahko stopijo v ospredje in se vloga med obliko in ozadjem zamenja. Ti beli trikotniki še stopnjujejo dinamiko zunanje oblike in ustvarjajo dialog z belino grafičnega lista. **Svetlana Godec** v sliki ustvarja napetost med abstrahirano nočno krajino, ki jo nakazujeta dva horizontalna svetla pasova in enako usmerjeni nanosi barve, in rdečimi kvadrati, ki s postopnim zmanjševanjem deloma sledijo logiki odpiranja globine, hkrati pa zaradi enake barve to logiko kršijo. V sredinski horizontali lahko sicer celo prepoznamo določene krajinske elemente – drevesa, oblake – vendar se zdi, kot bi nastali naključno, da predstavljajo zgolj začasno stopnjo v izginjanju v črnino. Kompozicijo slike **Nene Šutila** zaznamuje dialog med belino in prevladujoče modro-rdečimi elementi, združenimi v večje celote. Belina samo mestoma deluje kot ozadje, saj je močno strukturirana, poseljena z elementi, ustvarjenimi z linijami, in skozi prosojajo barve, ki jih je prekrila. Zelo razvidna je tudi njena tekstura. Podoba daje vtis trenutno zamrznjene situacije, v kateri belina postopno zaseda celoto slikovnega polja. **Ljoba Klanč** je v sliki izrabila princip gradnje prostora z manjšimi, kvadratnimi elementi. Raster barvnih kvadratkov ustvarja trepetajočo podobo, v kateri prepoznavamo elemente nekakšne abstrahirane krajine in tri kocke, ki so nanizane v prostor in skozi katere proseva svetloba. Zaradi svoje svetlosti trije kvadrati stopajo povsem v ospredje in izničujejo vtis globine. Ustvarjalno skupino **Dumija Petakl** tokrat zastopata **Klavdija Špenko** in **Milena Žavbi** z abstrahirano podobo, v kateri glavno vlogo igrajo barvni odnos med toplimi rdečkastimi in modrimi toni in linearni posegi, v katerih bi lahko prepoznali arhitekturne elemente. Topli barvni toni v sredini žarčijo v gledalca, hladni se umikajo v prostor, to dinamiko pa spodbujajo tudi diagonalne linije. Vtis poglobljanja prostora stopnjuje tudi temina v zgornjem delu kompozicije. **Karmen Kukovič** v fotografiji ustvari prostor, ki niha med abstrakcijo in podobo realnosti. Izrazito vertikalni format usmerja pogled navzgor, temu sledi tudi pravokotna oblika na desni, ki stopa v ospredje in prekriva nekakšno zabrisano pokrajino v ozadju. Vtis dinamike krepijo tudi krožne poteze, usmerjene v zgornji desni kot. Kompozicijo slike **Lojza Veberiča** zaznamuje

odnos med svetlejšim sredinskim horizontalnim pasom, temnima pasovoma, ki ga obdajata, in malce svetlejšim ozadjem, ki vse skupaj okvirja. Svetlostne razlike so minimalne, le v osrednjem delu so nakapljeni svetlejši toni, ki vnašajo v pridušeno barvno igro kontrastno dinamiko. Oba temna pasova, ki ju poživljajo modrikaste barvne packe, se zajedata v svetlobo in ustvarjata nasprotno frontalno gibanje: svetloba utripa v gledalca in se hkrati umika v globino. **Edita Vodan Šoštaric** je v sliki ustvarila simetrično osnovano kompozicijo, v kateri groteskni glavi s podaljšanima vratovoma zreta frontalno v gledalca. Izhodiščno idejo simetrije dinamično ‚kršijo‘ naključja v izvedbi potez in ploskev ter različno obarvani ozadji. Rumena vertikalna črta preprosto prostorsko konfiguracijo sprevrača, tako da se med obema figurama vzpostavlja nova figura, silhueta, ki vstopa v prostor gledalca. V abstrahirani kompoziciji **Metke Tropenauer** osrednji del, ki spominja na oblačno nebo, okvirjajo geometrizirani arhitekturni elementi, kot bi gledalec v večjem mestu mimo nebotičnikov zrl v daljavo. Linijsko izveden geometrijski lik v sredini sicer sledi perspektivni logiki, nakazani v ‚zgradbah‘, vendar vnaša v kompozicijo element nadrealnega, nepričakovanega.

Nekateri ustvarjalci so v svoja dela vnesli realne elemente, predmete ali pa so se podali v polje kiparstva, oblikovanja realnega prostora. **Špela Orešnik** izrablja konkretne posege v prostor, svojo sliko fizično predre, pravzaprav je luknja v sredini rezultat nedokončanega procesa prekrivanja praznine v ozadju. Kot bi bilo tkanje podobe začasno ustavljeno in bi skozi krhke niti proseval nič. Hkrati pa se okroglina luknje vzpostavlja kot oblika in gledalca sooča z dilemo odnosa s prostorom, ki ga obkroža. S podobnim problemom se ukvarja **Živa Čuk Čoralič**. Njena slika je sestavljena iz dveh polovic: leva je skoraj v celoti prekrita z grobo spleteno tkanino, desna pa je prazna in skozi okvir vidimo zid. Diagonalno napete vrvice iz desnega zgornjega kota tudi v levi polovici razkrivajo ozadje, praznino. Slednja simbolično grozi, da bo razpletla krhko tkanje realnosti. Kip **Ljubice Zgonec Zorko** zaznamuje odnos med prosojno kocko, izdelano iz žice, in amorfnu obliko, ki se vzpenja po njeni navidezni zunanji ploskvi. Temna organska gmota je v dialogu z notranjo praznino kocke, jo izpolnjuje, izpodriva, hkrati pa nagovarja zunanji prostor, ko poskuša iz te ujetosti pobegniti. Tudi **Savo Zupan** je v svoji kiparski miniaturni uporabil žico, iz katere je naredil stojalo, nanj obesil uporabni predmet, kuharski stepalnik, vanj pa vstavil stekleno kroglo. V kompoziciji prevladuje vertikala, ki tudi na simbolni, vsebinski ravni duhovito poudarja to smer. **Darinka Asić** je ustvarila tridimenzionalno risbo iz tankega furnirja, ki ga je ukrivila v krožno prepletano strukturo. Linije zaobjamejo prostor,

ustvarjajo volumne, ki pa so hkrati prazni in se povezujejo z okoliškim prostorom. Različna nagljenost trakov, na katerih se mestoma prikaže spodnja, črtkasta stran, gledalcu spodmika pomenko vertikalo in tako ustvarja napetost. **Marjan Smrekar** je iz lesa naredil stilizirano žensko figuro, ki skoraj prestopa mejo prepoznavnosti. Figura je dinamična, kot bi bila ujeta pri plesu, od spodaj se spiralno ukrivlja okrog vertikale in zaključuje v prepletu rok in glave, v katerem se izmenjujeta praznina in polnost. Dinamičnost gibov in prostorske zamike poudarjajo tudi jasno razvidne letnice. Tudi v kovinski skulpturi **Leopolda Methansa** je poudarjena vertikala. Krožne oblike stiliziranih drevesnih krošenj se vzpenjajo iz horizontalne ploskve, posejane s čepi, ki predstavljajo panje požaganih dreves. Igro praznin in polnosti, ki se odvija med vertikalo krošenj in prazninami v njih, dopolnjuje tudi simbolna praznina panjev. **Janko Lisjak** je s svojim kipom prikazal ekspresiven figuralni motiv beguncev na čolnu. Pločevina je na več mestih perforirana in tako odkriva notranjost kipa ali pa s ptičem, ki leti skozi luknjo v jadrju, simbolno nakazuje beg v svobodo. **Aleksandra Anžur** je iz lesa ustvarila stilizirano figuro, ki krožno oklepa prazen prostor z rokami, telesom in nogami. Praznina je konstitutiven del kipa, njen pomen pa poudarjajo tudi vreznine na telesu, kot bi nastala iz postopnega odvzemanja materiala z žaganjem ali rezanjem. S podobnim problemom se je ukvarjala tudi **Helena Angelski**. Notranjo praznino kipa je obdala z elementi iz različnih materialov (les, glina, kovina), vsakega je obdelala usklajeno z materialom, na njemu lasten način, in ustvarila krožno simbolno celoto. **Tatjana Koropec** je v svoj kamniti kipec s trikotno zasnovo izvrtala v sredini luknjo in jo s spiralnimi silnicami povezala s celoto. Praznina je tako organsko povezana s polnostjo, s formo kipa. Keramična skulptura **Ivana Skubina** tematizira odnos med zunanjo obliko in notranjo praznino, ki jo razkriva razpoka v figurama, ki sedita na kubusu. Skozi razpoko se v zunanost kot ožganina širi črna barva, ki grozi, da bo prekrila celoto. **Vasja Nanut** v keramični skulpturi vertikalno poveže dve zaobljeni obliki. Spodnja, nosilna, je prepredena s sledmi vrezov in je polna, zgornja pa je naluknjana z odprtini, ki spominjajo na usta. Da gre za nekakšno groteskno glavo, pričajo tudi oči, ki so postavljene po površini in v različnih smereh zrejo v gledalca. Skozi 'usta' se pogled lahko sprehodi po notranjosti in priključuje humorno napetost med polnostjo oblike in praznino vsebine. **Jan Tapiwa Chapo** je v kiparski miniaturi občuteno prikazal intimen prizor, v katerem stilizirana figura, ležeča na postelji, oklepa praznino druge polovice postelje. Gesta figure in praznina postelje v gledalca priključeta občutek osamljenosti, s katerim se srečamo, ko koga izgubimo ali nas zapusti.

Razmislek o razmerju med polnostjo in praznino, obliko in prostorom je ustvarjalke in ustvarjalce spodbudil v preizkušanje meja lastne senzibilnosti in obvladovanja likovnih veščin. Razstavljene slike, risbe, fotografije, kipi, grafike, asemblaži, čiste in kombinirane likovne tehnike jasno kažejo, da tudi v polju ljubiteljske likovne kulture nastajajo prepričljiva likovna dela.

Robert Lozar

Katalog izbranih del

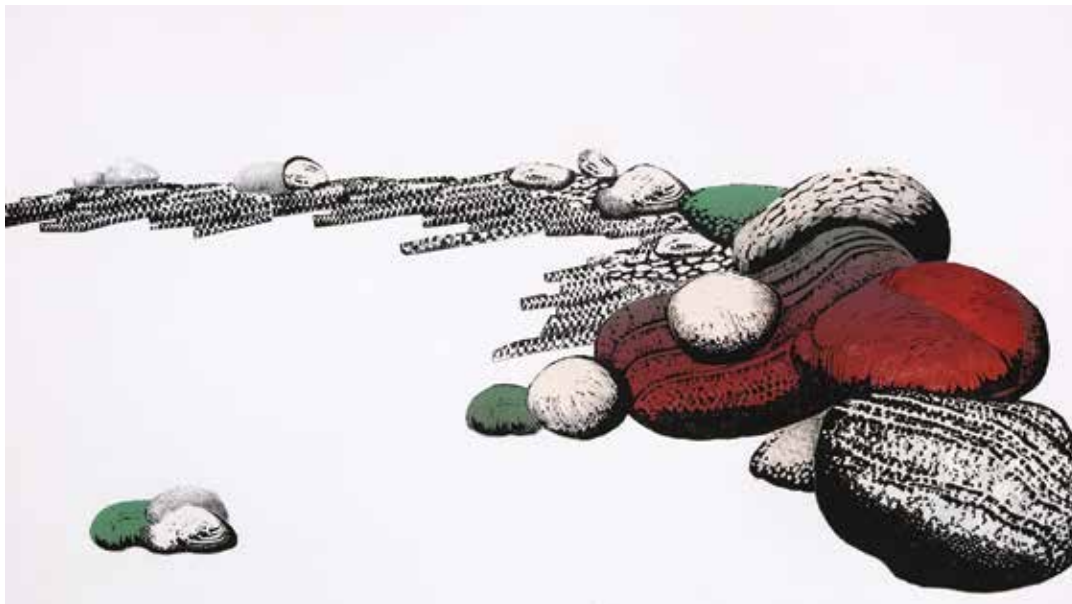

Aleksandra Anžur

Ljubljana

Odmev, les, 65 cm × 58,5 cm × 12 cm, 2023

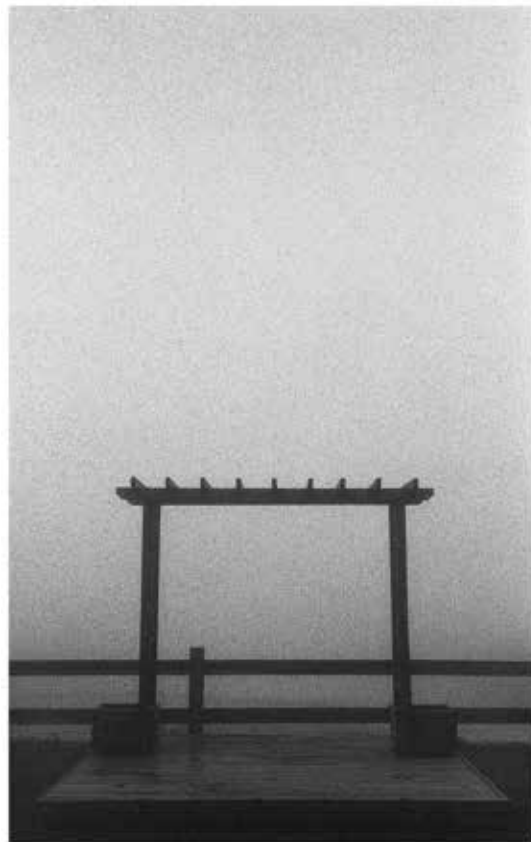

Alenka Venišnik

Brežice

Relativnost pogleda, linorez, grafični kolaž, 37 cm × 50 cm, 2023

Andrej Perko

Vipavski Križ

Vrata v ne-stvar(nost), fotografija, 98 cm × 65 cm, 2023

Andreja Eržen

Medvode

Cigani, akril na platnu, 51 cm × 54 cm, 2023

Andreja Komočar

Dolenje Skopice

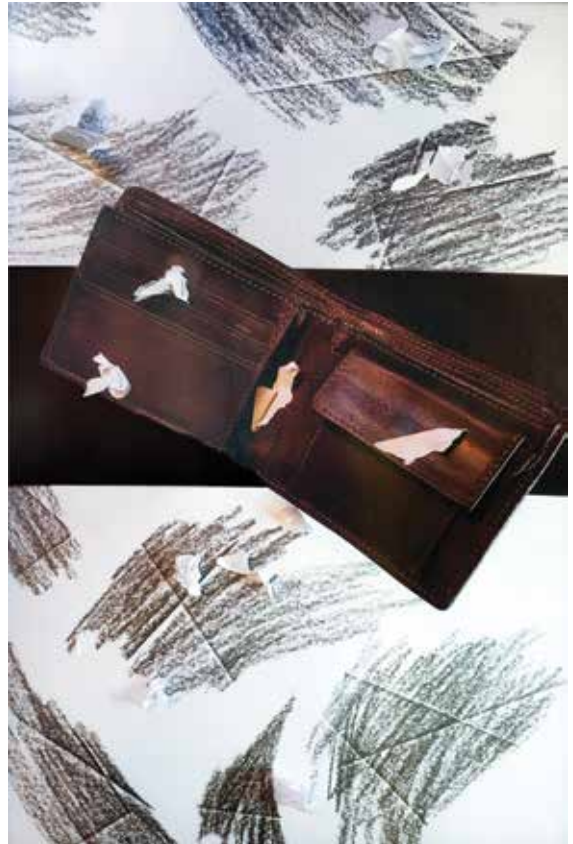
Visoki let, grafika, 50 cm × 35 cm, 2023

Anka Kante

Maribor

Živost skritega, akril na platnu, 50 cm × 60 cm, 2023

Anže Habjan

Kropa

Pohlep je tvorec praznine, fotografija, mešana tehnika, 31 cm x 21 cm, 2023

Barbara Štraki Borlovan

Sveta Trojica

Jin in Jang, mešana tehnika, 24 cm × 18 cm, diptih, 2023

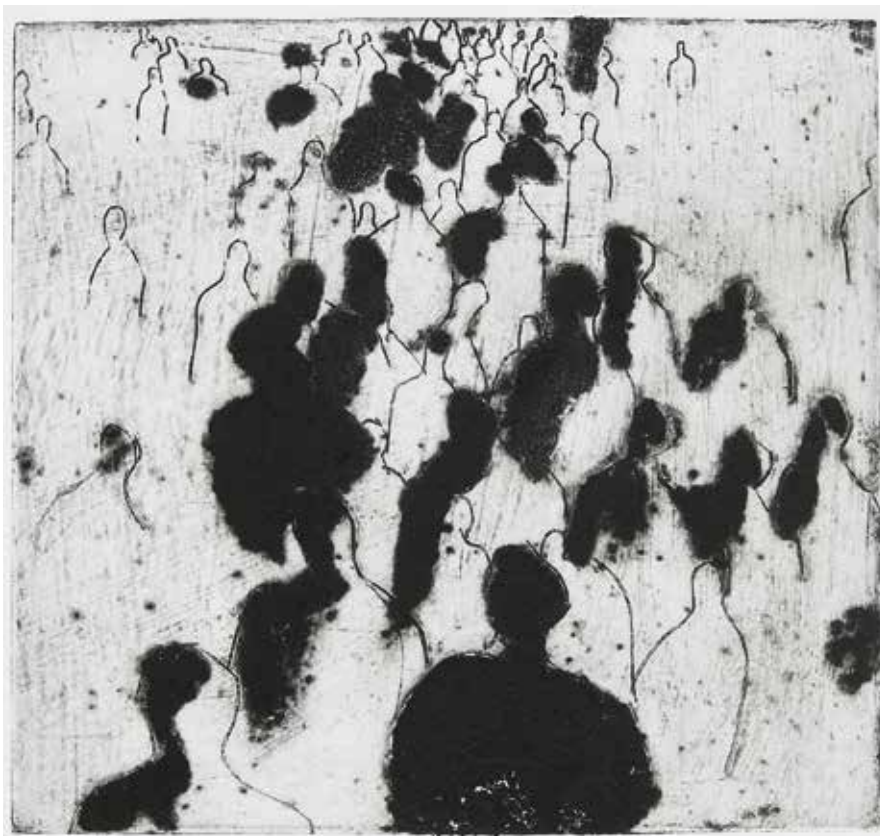

Boris Tkalčič

Nazarje

Razgledni stolp, akril na platnu, 70 cm × 50 cm, 2023

Branka Pirc

Boršt

Odhajanja 2, grafika (kolagrafija), 49 cm × 35 cm, 2023

Darinka Asić
Krško
Teorija kaosa, les, 80 cm × 40 cm × 30 cm, 2023

Darja Škrilec

Maribor

Liki v barvah, tisk na želatinski plošči, 17 cm × 12 cm, diptih, 2023

Dumija Petakl (Klavdija Špenko, Milena Žavbi)

Zbilje

Občutenja, akril na platnu, 100 cm × 70 cm, 2023

Đurđica Jenček - Đuli

Vrtojba

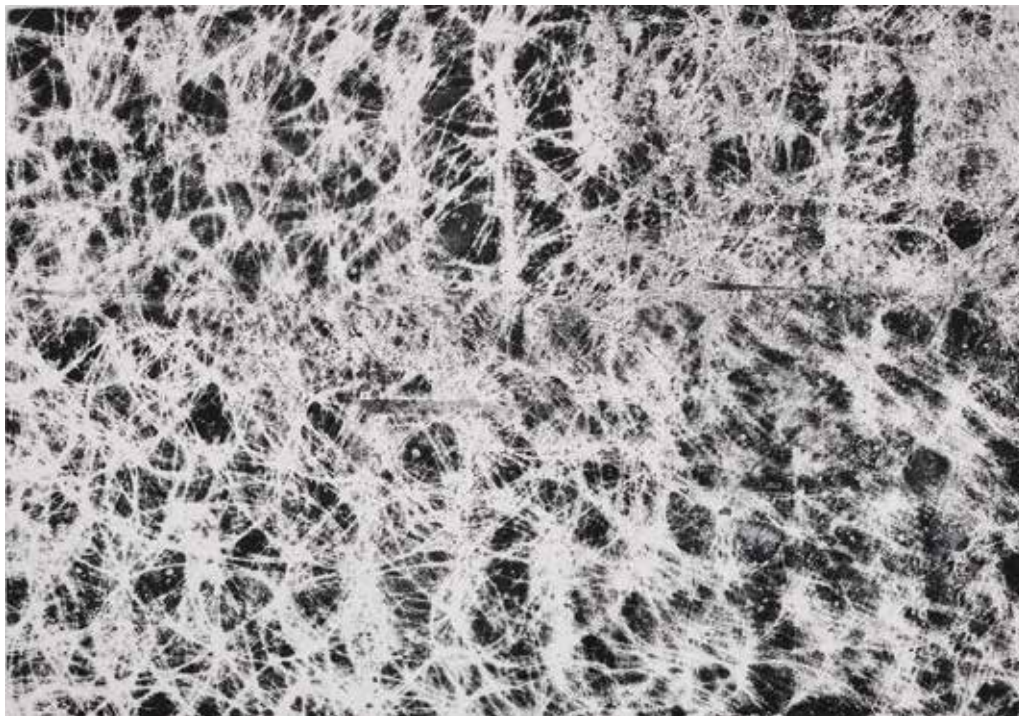
Navdih, fotografija, 40 cm × 30 cm, 2023

Edita Vodan Šošarič

Rački vrh

Zamenjava, mešana tehnika, 100 cm × 100 cm, 2023

Gerhard Mernik

Radizel

Polnost praznine, monotipija, 50 cm × 70 cm, 2023

Helena Angelski

Ljubljana

Preobrazba parazita, mešana tehnika (keramika, les, kovina), 28 cm × 31 cm × 15 cm, 2023

Ivan Skubin

Breg pri Golem Brdu, Dobrovo v Brdih

Razpoka, keramika (šamotirana glina, raku),

53 cm × 21 cm × 17 cm, 2023

Jan Tapiwa Chapo

Slovenska Bistrica

Solitude, mešana tehnika (modelirna masa, žica, les), 15 cm × 24 cm × 30 cm, 2023

Janez Klavžar

Brežice

Slikarja stol, akril na platnu, 70 cm × 100 cm, 2023

Janko Lisjak
Selnica ob Dravi
Migracije, varjeno železo, 28 cm × 20 cm × 50 cm, 2023

Jasmina Čelan

Postojna

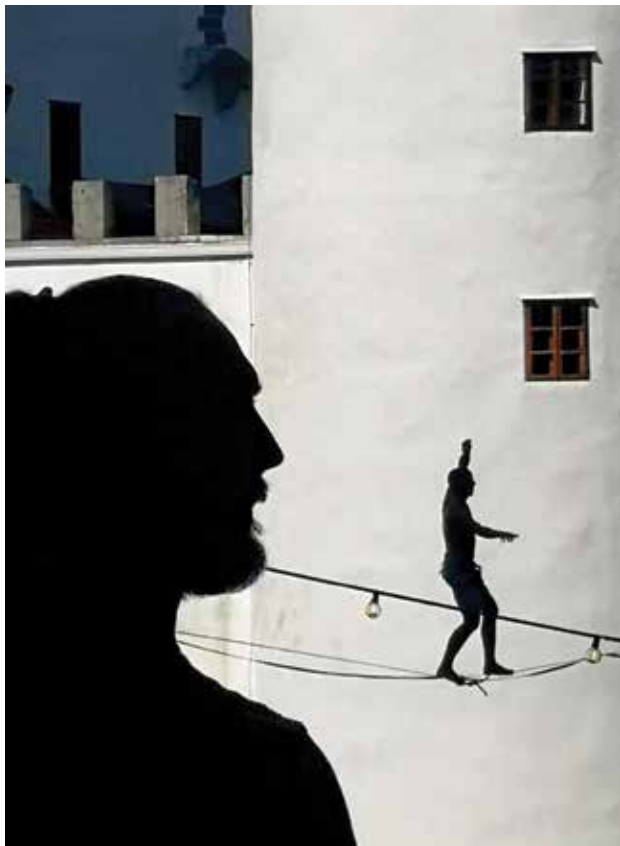
Potovanja v času, mešana tehnika, 50 cm × 70 cm, 2023

Jelena Dolenc

Tržič

Granatno jabolko, grafika, 30 cm × 40 cm, 2023

Jernej Dolničar

Cerknica

Ni vse črno-belo, fotografija, 40 cm × 30 cm, 2023

Karmen Kukovič
Slovenske Konjice
Sij, fotografija, 62 cm × 20 cm, 2023

Leopold Methans

Spodnja Velka

Poseg/K, varjeno železo, 42 cm × 30 cm × 30 cm, 2023

Ljiljana Čuček

Novo mesto

T-XXX, grafika (kolagrafija), 50 cm × 40 cm, 2023

Ljuba Klanč

Dol pri Hrastniku

Rubikon, akril na platnu, 70 cm × 100 cm, 2023

Ljubica Zgonc Zorko

Slovenska Bistrica

Morfologija kocke, keramika, črno žganje, žica, 15 cm × 15 cm × 15 cm, 2023

Lojze Veberič

Murska Sobota

Nočne sledi, akril na ultralesu, 50 cm × 60 cm, 2023

Marjan Smrekar
Šenčur
Dama, les, 53 cm × 10 cm × 8 cm, 2023

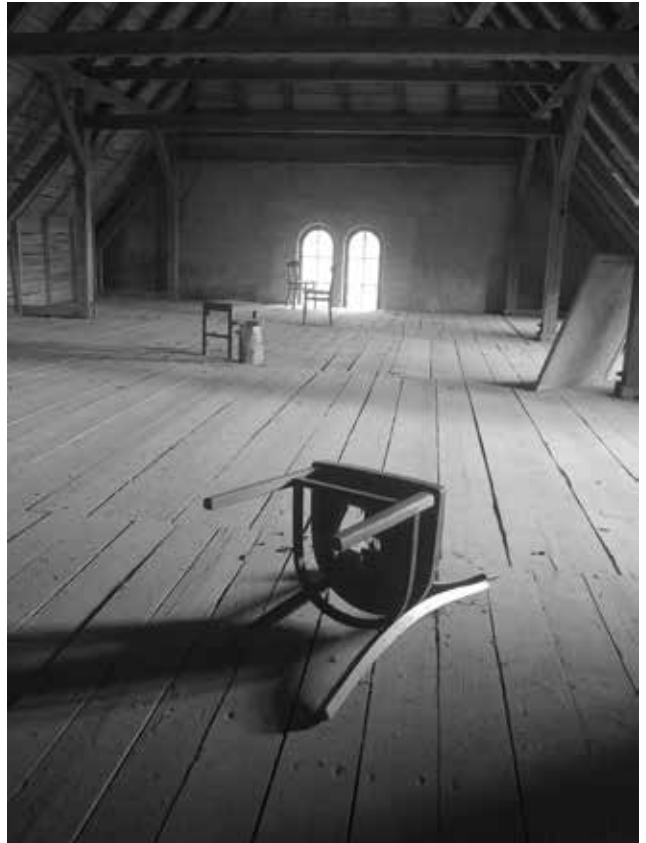

Metka Tropenauer

Gornja Radgona

Zaznava nedoživetega, akril na platnu, 100 cm × 80 cm, 2023

Nejc Jogan

Litija

Podstrešje, fotografija, 40 cm × 30 cm, 2023

Nena Šutila

Solkan

Polnost praznine, mešana tehnika (kolaž in akril na platnu), 100 cm × 100 cm, 2023

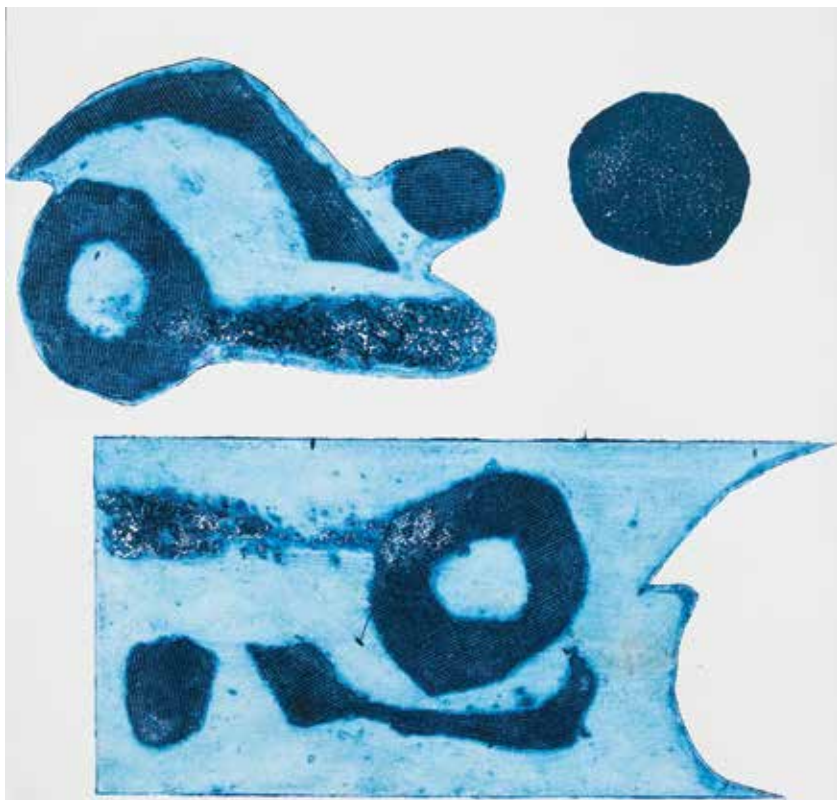

Nina Elise Reiter

Gornja Radgona

Dober tek, olje na kaširanem platnu, 40 cm × 50 cm, 2023

Petra Kampl Petrin

Brestanica

Sonce, grafika (kolagrafija), 55 cm × 57 cm, 2023

Romeo Štrkl

Sveta Trojica v Slovenskih goricah

Sveta Trojica v Slovenskih goricah, akvarel in bela tempera, 50 cm × 70 cm, 2023

Rosana Maček

Litija

Pot v svobodo, fotografija, 50 cm × 50 cm, 2023

Ruža Prahin
Kostanjevica na Krki
Osvajanje praznine, kemični svinčnik, 50 cm × 60 cm, 2023

Savo Zupan

Trbovlje

Nebeška mana, kovinska skulptura,
28 cm × 13 cm × 13 cm, 2023

Simona Robin

Dravograd

Brez naslova, mešana tehnika, 50 cm × 70 cm, 2023

Slavko Toplak

Lenart v Slovenskih goricah

Svetloba polni praznino, akril na platnu, 50 cm × 80 cm, 2023

Stanislava Vodopivec

Dutovlje

NA-JA, akril na platnu, 80 cm × 100 cm, 2023

Svetlana Godec

Slovenska Bistrica

Praznina črnine, akril na platnu, 60 cm × 70 cm, 2023

Špela Orešnik

Solčava

Nevidne vezi, polstenje, 50 cm × 58 cm, 2023

Tatjana Koropec

Slovenska Bistrica

Večnost, kamen, 15 cm × 15 cm × 6 cm, 2023

Vasja Nanut

Labor

Kako? Na oko!, keramika (raku), 25 × 15 × 25, 2023

Živa Čuk Ćoralić

Idrija

Spodnji levi kot, mešana tehnika, 80 cm × 80 cm, 2023

9. državna tematska razstava 2024

Polnost praznine

katalog razstave

Izdal: Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Štefanova 5, 1000 Ljubljana, www.jskd.si

Zanj: Damjan Damjanovič

Urednica: Monika Ivančič Fajfar

Spremna beseda: Robert Lozar

Jezikovni pregled in korekture: Barbara Korun

Fotografije, oblikovanje in priprava za tisk: Janez Zalaznik

Tisk: Tiskarna Koštomaj d.o.o.

Naklada: 400 izvodov

Škofja Loka, junij 2024

Koordinacija: Monika Ivančič Fajfar, Janez Jocif, Aldo Komar (JSKD), Saša Nabergoj, Lara Nagy (Loški muzej)

Postavitev razstave Polnost praznine: Robert Lozar in tehnična ekipa Loškega muzeja Boris Krajnc, Vida Grah, Brane Lampe

Spremna besedila na razstavi: Monika Ivančič Fajfar (JSKD)

Uredniški pregled razstavnih besedil: dr. Simona Žvanut (Loški muzej)

Prevod besedil na razstavi: Sunčan Patrick Stone
in Mateja Žuraj

Pedagoško-andragoški program: Saša Nabergoj
in dr. Simona Žvanut (Loški muzej)

Oblikovanje razstavnih besedil: Žan Kobal
in Tamara Lašič Jurković

Zahvale pri izvedbi projekta Polnost praznine 2023-2024

Mentoricam in mentorjem, regijskim selektorcam in selektorjem ter državnemu selektorju za strokovno delo, sodelavkam in sodelavcem JSKD za organizacijsko pomoč. Vsem sodelujočim ustvarjalkam in ustvarjalcem. Direktorici Loškega muzeja Saši Nabergoj za pobudo in realizacijo projekta Skupaj, sodelavcem muzeja za strokovno pomoč pri izvedbi razstave Polnost praznine.

Projekt **Skupaj** povezuje tri sočasne razstave: **Polnost praznine**, **Mala Groharjeva kolonija skozi čas** in **Krog se je sklenil** (Agata Pavlovec, Žiga Kariž, Zoran Kuzmanovič). www.loski-muzej.si

Razstavo je omogočil Loški muzej Škofja Loka